

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 56c/2017

privind avizarea amendamentelor la proiectul
de lege privind modificarea articolului 70 din Constituție
(*imunitatea deputatului*)

CHIȘINĂU

2 mai 2017

Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Alexandru TĂNASE, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Igor DOLEA,
DI Tudor PANȚÎRU,
DI Victor POPA,
DI Veaceslav ZAPOROJAN, *judecători*,
cu participarea dnei Ludmila Chihai, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 2 mai 2017,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 2 mai 2017 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află demersul Comisiei juridice, numiri și imunități de a aviza amendamentele constituționale propuse de un grup de deputați la proiectul de lege pentru modificarea articolului 70 din Constituția Republicii Moldova.

A. Motivele sesizării

2. Prin Avizul nr. 4 din 18 aprilie 2016, Curtea Constituțională s-a pronunțat asupra proiectului de lege pentru modificarea articolului 70 din Constituție, prin care se propunea excluderea din acest articol a alin. (3).

3. Respectivul proiect de lege constituțională a fost înregistrat în Parlament la 21 aprilie 2016.

4. La 30 martie 2017, proiectul de lege a fost adoptat în prima lectură. În cadrul procesului de pregătire a proiectului de lege pentru a fi examinat în lectura a doua, un grup de deputați au înaintat mai multe amendamente, după cum urmează:

„La alineatul (1) din art. 70 cuvintele „didactice și științifice” se înlocuiesc cu cuvintele „didactice, științifice și de creație”;

Alineatul (3) din art. 70 va avea următorul cuprins:

(3) Deputatul dispune doar de imunitate funcțională, în condițiile legii.”

B. Legislația pertinentă

5. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr. 78, art. 140) sunt următoarele:

Articolul 72 Categorii de legi

„(1) **Parlamentul adoptă legi constituționale**, legi organice și legi ordinare.

(2) Legile constituționale sunt cele de revizuire a Constituției.

[...]”

Articolul 135 Atribuțiile [Curții Constituționale]

„(1) Curtea Constituțională:

[...]

c) **se pronunță asupra inițiativelor de revizuire a Constituției;**

[...]”

Articolul 141 Inițiativa revizuirii

„(1) Revizuirea Constituției poate fi **inițiată** de:

[...]

b) un număr de cel puțin **o treime de deputați** în Parlament;

[...]

(2) Proiectele de legi constituționale vor fi prezentate Parlamentului **numai împreună cu avizul Curții Constituționale**, adoptat cu votul a cel puțin 4 judecători.”

Articolul 142 Limitele revizuirii

„(1) Dispozițiile privind caracterul suveran, independent și unitar al statului, precum și cele referitoare la neutralitatea permanentă a statului, pot fi revizuite numai cu aprobarea lor prin referendum, cu votul majorității cetățenilor înscriși în listele electorale.

(2) Nici o revizuire nu poate fi făcută, dacă are ca rezultat suprimarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor sau a garanțiilor acestora.

(3) Constituția nu poate fi revizuită pe durata stării de urgență, de asediu și de război.”

Articolul 143 Legea privind modificarea Constituției

„(1) Parlamentul este în drept să adopte o lege cu privire la modificarea Constituției **după cel puțin 6 luni de la data prezentării inițiativei** corespunzătoare. Legea se adoptă cu votul a două treimi din deputați.

(2) Dacă, de la prezentarea inițiativei cu privire la modificarea Constituției, Parlamentul **nu a adoptat timp de un an legea constituțională corespunzătoare, propunerea se consideră nulă.**”

ÎN DREPT

B. Aprecierea Curții

6. Examinând admisibilitatea sesizării privind avizarea amendamentelor unui grup de deputați la proiectul de lege pentru modificarea articolului 70 din Constituție, Curtea Constituțională menționează următoarele.

7. Potrivit articolului 141 din Constituție, revizuirea Constituției poate fi inițiată de un număr de cel puțin **o treime de deputați** în Parlament. Totodată, potrivit alin. (2) al acestui articol, proiectele de legi constituționale vor fi prezentate Parlamentului **numai împreună cu avizul Curții Constituționale**, adoptat cu votul a cel puțin 4 judecători.

8. La 18 aprilie 2016, Curtea Constituțională a pronunțat Avizul nr.4 asupra inițiativei de revizuire a articolului 70 din Constituție, prin care un grup de deputați a propus excluderea alineatului (3) de la articolul 70 din Constituție.

9. Curtea constată că după adoptarea proiectului de lege constituțională în prima lectură un grup de deputați a propus mai multe amendamente la conținutul proiectului.

10. În acest sens, Curtea reține că, potrivit Hotărârii nr. 7 din 4 martie 2016, în cazul amendamentelor deputaților acceptate de Parlament în lectura a doua la un proiect de lege privind revizuirea Constituției, este obligatorie avizarea repetată de către Curtea Constituțională.

11. Totodată, în cazul în care Curtea Constituțională avizează repetat un proiect de lege de revizuire a Constituției, amendat substanțial în cadrul celei de-a doua lecturi în Parlament, acest proiect urmează să parcurgă toate procedurile expuse la articolul 143 alin. (1) din Constituție.

12. În același timp, Curtea subliniază că potrivit articolului 143 alin. (2) din Constituție, dacă, de la prezentarea inițiativei cu privire la modificarea Constituției, Parlamentul **nu a adoptat timp de un an legea constituțională corespunzătoare, propunerea se consideră nulă.**

13. În speță, Curtea constată că **inițiativa legislativă de modificare a articolului 70 din Constituție a fost înregistrată în Parlament la 21 aprilie 2016.** Prin urmare, termenul constituțional, stabilit la articolul 143 alin. (2) din Constituție pentru adoptarea proiectului de lege enunțat **a expirat la 21 aprilie 2017.**

14. Ținând cont de cele menționate, Curtea reține că amendamentele unui grup de deputați prezentate la proiectul de lege pentru modificarea articolului 70 din Constituție nu pot fi avizate de Curtea Constituțională, fapt pentru care urmează a fi respinse.

15. Curtea Constituțională va emite Avizul său la prezentarea unui noi proiect de lege pentru modificarea și completarea articolului 70 din Constituție, proiect care urmează să parcurgă toate procedurile expuse la articolul 143 alin. (1) din Constituție.

Din aceste motive, în temeiul articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă sesizarea* privind avizarea amendamentelor unui grup de deputați la proiectul de lege pentru modificarea articolului 70 din Constituția Republicii Moldova.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Alexandru TĂNASE

*Chișinău, 2 mai 2017
DCC nr. 41
Dosarul nr. 56c/2017*